

Dansens Hus – ordningen "Dans for Børn"

En evaluering af samarbejdet mellem kommuner og institutioner

2009

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

Dansens Hus – ordningen "Dans for Børn"

© 2009 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:

Danmarks Evalueringsinstitut sætter komma
efter Dansk Sprognævnns anbefalinger

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form
på: www.eva.dk

ISBN (www) 978-87-7958-524-9

Indhold

1	Resume	5
2	Indledning	9
3	Om Dans for Børn	13
4	Kommunernes valg og fravalg af Dans for Børn	15
4.1	Barrierer	15
4.2	Incitament	17
5	Samarbejdet mellem kommuner og institutioner	19
5.1	Rekruttering af institutionerne til Dans for Børn	19
5.1.1	Rekruttering	20
5.1.2	Rekrutteringsudfordringer, herunder barrierer for institutionernes tilmelding	21
5.2	Koordinering og planlægning af Dans for Børn	23
5.3	Forbedring af samarbejdet mellem institutionerne og kommunen og øvrige forslag til forbedringer af ordningen	25
6	Afviklede danseforløb 2008/09	27

1 Resume

Evalueringen peger på at der primært er tre forklaringer på at kommunerne fravælger ordningen "Dans for Børn": Kommunernes økonomi, konkurrence fra andre kulturtilbud og decentralisering i kommunerne, hvilket kan betyde at kommunerne ikke har beslutningskompetence til at vælge ordningen. Evalueringen peger desuden på at det kan være en udfordring for kommunerne at rekruttere institutioner til ordningen. Dette er især en udfordring i kommuner hvor institutionerne har en egenfinansiering i forhold til ordningen.

Evalueringen er primært baseret på data indsamlet via fokusgruppeinterview. Desuden inddrages data indsamlet via en telefoninterviewrunde til samtlige kommuner gennemført af Dansens Hus samt oversigtsark som beskriver antal gennemførte danseforløb for de enkelte kommuner.

Årsager til fravalg af ordningen

Flere af fokusgruppemedlemmerne peger på at kommunerne er pressede økonomisk, og at det kan være svært at finde puljer til at finansiere kulturtilbud. Samtidig er Dans for Børn i konkurrence med andre kulturtilbud som kommunerne kan vælge at prioritere. Det fremgår også af både fokusgruppeinterviewene og Dansens Hus' telefoninterviewrunde at der i nogle kommuner eksisterer en høj grad af decentralisering, hvilket betyder at der ikke på kommunalt niveau er beslutningskompetence til at vælge ordningen. Dette kan være en væsentlig udfordring for rekrutteringen af institutioner til ordningen eftersom formidlingsstrukturen bygger på at det er kommune-kontaktpersonen der rekrutterer.

Incitament til at vælge ordningen

Af fokusgruppeinterviewene fremgår det at der primært er tre forskellige typer af forklaringer på hvorfor kommunerne vælger at deltage i ordningen. Det handler for det første om dansens mange kvaliteter, for det andet om det øgede fokus på dans og for det tredje om ordningens form.

Flere af fokusgruppemedlemmerne nævner at et af incitamenterne for at vælge Dans for Børn er at dans har mange forskellige kvaliteter, herunder en sundhedsmæssig, en faglig, en æstetisk og en social. Fokusgruppemedlemmerne nævner også at de oplever et øget fokus på dans, både i popu-

lærmediere og fra politisk hold, hvilket også er et argument for at vælge ordningen. Endelig roser flere af fokusgruppeditagerne ordningens form. De beskriver ordningen som en rigtig god intro-pakke til dans hvor både børnene og lærerne/pædagogerne får et udbytte.

Kommunernes rekruttering af institutioner til ordningen

Ser man på rekrutteringen af institutioner til Dans for Børn, viser det sig at de kommune-kontaktpersoner der har deltaget i fokusgrupperne, bruger mange forskellige kontaktmetoder, fx breve, e-mails, telefonisk kontakt og deltagelse i møder – ofte flere metoder samtidig. Der er dog bred enighed om at den bedste metode er at man møder op på institutionerne og deltager i eksempelvis pædagogiske rådsmøder eller skoleledermøder.

Fokusgruppeditagerne er uenige om hvilket niveau på institutionen man skal tage kontakt til. Der argumenteres for at det er vigtigt at gå til lederen da vedkommende har beslutningskompetence. Modsat argumenteres der for at lederen ofte har travlt og måske ikke er særlig interesseret i dans eller i de kreative fag, og at det derfor giver mere mening at kontakte en fagperson på institutionen.

Rekrutteringsudfordringer, herunder barrierer for institutionernes tilmelding

Det fremgår af fokusgruppeinterviewene at det er forskelligt fra kommune til kommune hvor vanskeligt det har været at rekruttere institutioner til ordningen. Deltagerne i interviewene peger i den forbindelse på nogle årsager til at de enkelte institutioner i kommunerne fravælger ordningen.

For det første er der tilsyneladende en sammenhæng mellem hvor nemt det er at rekruttere institutioner, og hvilken finansieringsmodel man anvender i kommunen. Erfaringerne peger på at det er lettere at rekruttere institutioner i de kommuner hvor institutionerne ikke har nogen egenbetaling, hvorimod det er vanskeligere i kommuner hvor institutionerne selv skal bidrage økonomisk. Flere fokusgruppeditagere er inde på en anden udfordring som besværliggør rekrutteringen af institutionerne, nemlig at dans og især moderne dans er en smal genre som kæmper mod andre udtryksformer inden for det kreative område, fx musik og drama. I den forbindelse peger nogle på at en yderligere udfordring for Dans for Børn er at dans mangler strukturel forankring. Musik og drama er i modsætning til dans integreret i lærer- og pædagoguddannelserne.

En yderligere udfordring i forbindelse med at få institutionerne til at deltage i ordningen er at dette for de institutioner der allerede har deltaget i ordningens første forsøgsår, kan opleves som en gentagelse. Derfor foreslår flere fokusgruppeditagere at man ved at udarbejde andre typer og gerne længere workshoper til lærerne og pædagogerne i højere grad fanger dem der allerede har deltaget, og måske også på denne måde skaber øget forankring på institutionerne.

Endelig påpeger fokusgruppemedtagerne at det kan være en problematik i forbindelse med rekrutteringen at det ofte er de samme institutioner der melder sig til ordningen. Flere af fokusgruppemedtagerne er inde på at man måske på kommunalt niveau specifikt skulle forsøge at rekruttere institutioner som ikke før har deltaget i ordningen.

Koordinering af Dans for Børn

Der er bred enighed om at Dans for Børn er en rigtig god ordning, men nogle af fokusgruppemedtagerne peger på at ordningen indebærer en ret stor koordineringsopgave for kommunekontaktpersonerne. Dette billede er dog ikke entydigt eftersom andre fokusgruppemedtagere påpeger at ordningen er relativt let at koordinere. Dette hænger formentlig sammen med hvor mange ressourcer kommunekontaktpersonen har til opgaven, og hvor mange danseforløb kommunen har købt. I forhold til planlægningen af forløbene påpeger nogle kommunekontaktpersoner dog at der kan være behov for en øget fleksibilitet fra Dansens Hus' side. Skolerne og SFO'erne kan have vanskeligt ved at få forløbene passet ind da skolerne har svært ved at finde tidspunkter, hvor de kan tage lærerne ud af deres øvrige undervisning, og SFO'erne har færre timer at afvikle forløbene i. Derimod er daginstitutionerne mere fleksible.

Gennemførte forløb

Evalueringen viser at Dansens Hus med 302 gennemførte forløb har nået målsætningen om 300 danseforløb for skoleåret 2007/08. Desuden fremgår det at forløbene har en rimelig spredning på de forskellige målgrupper. Der er gennemført 123 forløb i børnehaver, 30 forløb i SFO'er og 149 forløb i skoler, hvor 72 blev afviklet i indskolinger og 77 blev afviklet på mellemtrin.

Opmærksomhedspunkter og udviklingsmuligheder

- Evalueringen viser at det kan være svært at rekruttere til Dans for Børn i kommuner hvor der er en høj grad af decentralisering. Dansens Hus kan overveje om man i denne type kommuner i højere grad bør henvende sig direkte til institutionerne.
- Evalueringen peger på at dans og særligt moderne dans opfattes som en ret smal genre. Dansens Hus kan overveje at slå sig sammen med andre kulturtilbud som musik og teater.
- Evalueringen viser at skolerne og SFO'erne kan have vanskeligt ved at få forløbene passet ind da skolerne har svært ved at finde tidspunkter, hvor de kan tage lærerne ud af deres øvrige undervisning, og SFO'erne har færre timer at afvikle forløbene i. Dansens Hus bør være opmærksom på at der kan være en særlig planlægningsudfordring i forhold til skoler og SFO'er.
- Evalueringen peger på at Dansens Hus risikerer alene at nå ud til en særlig type institutioner når rekrutteringen overlades til kommunerne. Dansens Hus kan overveje om det vil kommuni-

kere til kommunerne at det gerne ser at de i rekrutteringen når bredt ud til institutionerne i kommunerne.

- Evalueringen peger på at en øget forankring af dans på institutionerne kunne skabe grobund for et bedre samarbejde mellem kommuner og institutioner og for en øget interesse for dans. Deltagerne kom i den forbindelse med to forslag. For det første at Dansens Hus skal forsøge at give lærerne og pædagogerne mere viden om dans, enten i form af længere workshopper eller i form af længevarende kompetenceudviklingsforløb som fx kurser. For det andet at Dansens Hus foreslår kommunerne at de på hver enkel institution forsøger at finde en kulturkontaktperson som bl.a. har ansvaret for dans.
- Dansens Hus kan desuden overveje at udarbejde andre typer workshopper til lærere og pædagoger der allerede har deltaget i Dans for Børn, for fortsat at kunne tilbyde et attraktivt tilbud for denne målgruppe.

2 Indledning

Dansens Hus har fået midler fra Kunstrådet til at iværksætte en forsøgsordning med formidling af moderne dans til børn i dagtilbud og folkeskolens yngste klasser. Forsøgsordningen med titlen "Dans for Børn" løber fra skoleåret 2007/08 til skoleåret 2010/11 og omfatter bl.a. etableringen af et kontaktnet i en lang række kommuner samt kunstneriske formidlingsaktiviteter der aktivt inddrager børnene.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gennemførte i 2007/08 en evaluering af det første forsøgsår hvor der var fokus på at indsamle erfaringer med ordningens formidlingsstruktur, primært i form af kontaktnettet mellem Dansens Hus og kommunerne. Dansens Hus har bedt EVA om at følge op på den første evaluering af forsøgsordningen med en evaluering af ordningens andet år der afrapporteres i denne rapport.

Formålet med evalueringen

I evalueringen af ordningens andet år ønsker Dansens Hus at flytte fokus fra kontakten mellem kommunerne og Dansens Hus til kontakten mellem kommunerne og institutionerne. Dansens Hus ønsker desuden at undersøge hvorfor nogle kommuner fravælger ordningen. Formålet med evalueringen er at svare på følgende evalueringsspørgsmål:

1. Hvilke overvejelser er der på kommunalt niveau i forbindelse med valg eller fravalg af ordningen Dans for Børn?
2. Hvilken karakter har samarbejdet mellem kommunerne og institutionerne? Herunder:
 - a) Hvilke udfordringer møder kommunerne i samarbejdet med institutionerne?
 - b) Hvordan kan samarbejdet mellem kommunerne og institutionerne forbedres?
3. Hvor mange forløb gennemføres i 2008/09?

Projektgruppen

Evalueringen er gennemført af metodekonsulent Thomas Hem Pedersen, metodechef Tue Vinter-Jørgensen og metodemedarbejder Line Vind Lerstrup.

Evalueringen er primært baseret på data indsamlet via fokusgruppeinterview. Desuden inddrages data indsamlet via en telefoninterviewrunde til samtlige kommuner gennemført af Dansens Hus hvor formålet bl.a. var at undersøge barrierer på kommunalt niveau for at melde sig til Dans for Børn. Derudover inddrages oversigtsark registreret af Dansens Hus som beskriver antal gennemførte forløb fordelt på institutionstype og kommune. De følgende afsnit beskriver rapportens datagrundlag og metoden der er brugt ved dataindsamlingen.

Fokusgruppeinterview

I februar- marts 2009 blev der gennemført fokusgruppeinterview med kommunekontaktpersoner fra udvalgte kommuner der alle har deltaget i ordningen Dans for Børn i et af eller begge skoleårene 2007/08 og 2008/09.

Der er overordnet to formål med fokusgrupperne. Det første formål er at undersøge hvilke overvejelser kommunerne gør sig i forbindelse med valget eller fravalget af Dans for Børn. Det vil sige både incitamenter til og barrierer for at deltage. Det andet formål er at undersøge karakteren af samarbejdet mellem kommunerne og institutionerne, herunder hvilke udfordringer og forbedringsmuligheder der har vist sig i forbindelse med dette samarbejde. Styrken ved fokusgrupper er at det er en nuanceret kvalitativ metode til at undersøge interviewpersonernes vurderinger og overvejelser i forhold til undersøgelsesspørgsmålene. Desuden er det en styrke at interviewpersonerne har mulighed for at diskutere hinandens overvejelser. Metodens begrænsning er at det ikke er muligt at komme med generaliserbare konklusioner i forhold til undersøgelsesspørgsmålene da der kun er inddraget en mindre del af kommunerne i fokusgrupperne. Det vil dog i analysen fremgå hvor udbredte de overvejelser og holdninger der fremkommer i fokusgrupperne, er.

Det var oprindeligt tanken at der også skulle deltage personer fra kommuner som ikke har deltaget i ordningen Dans for Børn da disse personer formentlig har gjort sig nogle særlige overvejelser om hvilke barrierer der er for at deltage i ordningen. Desværre var det ikke praktisk muligt at få repræsentanter for denne gruppe kommuner til at deltage i fokusgrupperne. Da der deltager personer i fokusgrupperne som ikke har tilvalgt ordningen begge år, er der dog også præsenteret overvejelser omkring barrierer for at deltage i ordningen, ligesom de der har deltaget begge år, også har kunnet pege på barrierer for at deltage i ordningen selvom de er endt med at vælge den. Derudover har Dansens Hus selv gennemført en telefoninterviewrunde til samtlige kommuner hvor man har spurgt de kommuner som har fravalgt ordningen om årsagerne hertil. Disse data inddrages også i evalueringen.

Der blev gennemført to fokusgruppeinterview:

- Et interview i Vejle med seks kommunekontaktpersoner
- Et interview i Roskilde med fire kommunekontaktpersoner.

EVA gennemførte fokusgruppeinterviewene med udgangspunkt i en spørgeguide udarbejdet på baggrund af evalueringsspørgsmålene. Fokusgruppeinterviewene havde hver en varighed af ca. to timer.

Når der i rapporten gengives citater fra fokusgrupperne, er det vigtigt at være opmærksom på at citaterne ikke afspejler interviewpersonernes præcise ordvalg, men er redigeret af EVA ud fra de båndede interview.

Oplysningsark

Dansens Hus har på oplysningsark noteret antallet af afviklede forløb i de enkelte kommuner samt oplysninger om institutionsniveau (børnehave, indskoling eller mellemtrin). Formålet har været at skabe overblik over antal forløb for ordningens andet år, hvilke institutionstyper forløbene gennemføres for samt hvilke kommuner der deltager i ordningen.

Rapportens opbygning

Kapitel 3 beskriver ordningen Dans for Børn. Kapitel 4 fokuserer på kommunernes overvejelser om at vælge eller fravælge ordningen. Kapitel 5 går i dybden med samarbejdet mellem kommunerne og institutionerne, og kapitel 6 dokumenterer de afviklede danseforløb.

3 Om Dans for Børn

Dette kapitel indeholder en præsentation af ordningen Dans for Børn og en kort beskrivelse af ordningens valgte kontaktnetværksform.

Dans for Børn

Dansens Hus er en selvejende institution under Kulturministeriet som bl.a. varetager formidlingen af dans til børn og unge via en dansekonsulentfunktion. Dansens Hus har fået midler fra Kunstrådet til at iværksætte en forsøgsordning for at formidle moderne dans til børn i daginstitutioner (4-6-årige) og folkeskolens yngste klasser (0.-6. klasse). Dette har udmøntet sig i ordningen Dans for børn. Ordningen består i at professionelle dansekompanier udvalgt af Dansens Hus besøger institutionerne hvor de viser en kort danseforestilling (eller uddrag af en forestilling) og efterfølgende holder en praktisk workshop for børnene som tager udgangspunkt i det kunstneriske udtryk og den kunstneriske proces. Ud over besøget hos børnene tilbyder ordningen en formidlingsdel i form af en workshop før besøget for lærere og pædagoger.

Kontaktnetværk

Dansens Hus har i høj grad valgt at formidle ordningen via kommunerne. Kontaktnetværksformen indebærer at der i hver kommune er indgået en samarbejdsaftale, og en primær kommunekontaktperson i kommunen fungerer som bindeled mellem institutionerne og Dansens Hus. I første omgang er det kommunekontaktpersonens opgave at rekruttere institutioner til ordningen. Herefter består opgaverne for kommunekontaktpersonen i at aftale og koordinere tidspunkterne for danseforløbene med institutionerne og give denne information videre til Dansens Hus. Kommunekontaktpersonerne er således en meget central del af ordningen da de både står for rekrutteringen af institutioner og for en væsentlig del af planlægningen¹.

¹ Se evalueringen af Dans for Børn 2007/08 for en mere detaljeret beskrivelse af kontaktnetværket.

4 Kommunernes valg og fravalg af Dans for Børn

Dette kapitel fokuserer på hvilke overvejelser fokusgruppedeltagerne har haft i forbindelse med valget eller fravalget af ordningen Dans for Børn. Kapitlet handler således både om kommunale barrierer for at vælge ordningen og om overvejelser der ligger til grund for at kommuner vælger at deltage i ordningen.

4.1 Barrierer

Dette afsnit beskriver de barrierer de interviewede kommunekontaktpersoner oplever der er for at vælge ordningen. På baggrund af fokusgruppeinterviewene giver det mening at opdele barriererne i tre overordnede kategorier. Barriererne handler om:

- Økonomi
- Mængden af kulturtilbud
- Decentralisering i kommunerne.

Det er vigtigt at pointere at fokusgruppedeltagerne alle havde deltaget i ordningen i enten det første, det andet eller begge forsøgsår. De barrierer fokusgruppedeltagerne pegede på, havde altså ikke medført at kommunen havde fravalgt ordningen. Som nævnt i indledningen har Dansens Hus selv gennemført en telefoninterviewrunde til samtlige kommuner hvor man har spurgt ikke-deltagende kommuner hvorfor kommunerne har fravalgt at deltage i ordningen. De barrierer der her blev peget på, falder i stor udstrækning sammen med de barrierer fokusgruppedeltagerne påpegede. I det følgende vil data fra Dansens Hus' undersøgelse blive inddraget hvor det er relevant.

Økonomi

Økonomien kan være en barriere for om kommunen vælger at deltage i ordningen. Interviewene viser at der er tre forskellige finansieringsmodeller:

- Kommunerne betaler det hele

- Kommunerne og institutionerne betaler hver halvdelen
- Institutionerne betaler det hele.

Blandt deltagerne i fokusgrupperne benyttede ca. halvdelen den første model og ca. halvdelen den anden model, mens kun en enkelt kommune valgte at institutionerne skulle betale det hele. Det indebærer således oftest en udgift for kommunen at deltage i ordningen. Det fremgår både af fokusgruppeinterviewene og af de data Dansens Hus selv har indsamlet, at kommunernes økonomi kan være en barriere for at vælge ordningen. Kommunerne har som regel ikke afsat faste beløb til dans, og derfor skal pengene findes i andre, beslægtede puljer. Puljerne varierer fra år til år, og det skaber usikkerhed om fremtidig finansiering og om om institutionerne vil deltage hvis de evt. skal dække hele udgiften. En af fokusgruppedeltagerne udtalte:

Hele økonomien er mere og mere decentral. Der er ikke så mange puljer længere, på skoleområdet er der stort set ingen puljer.

En fokusgruppedeltager fortalte at kommunens sundhedsudvalg valgte at betale forløbene i det første forsøgsår. Andet forsøgsår ville sundhedsudvalget ikke dække det, og løsningen blev at bruge midler fra puljen "Kvalitet i dagtilbud". Dette var dog også en midlertidig løsning da denne pulje kun kunne søges i 2007. Nogle fokusgruppedeltagere foreslog at Dansens Hus vejleder om forskellige måder at finansiere ordningen på. Det blev også påpeget i fokusgruppeinterviewene at hvis man ikke kan finde den fulde finansiering til ordningen på kommunalt niveau, så er det ikke til at vide om institutionerne vil deltage i ordningen, og det kan skabe usikkerhed om om man skal vælge ordningen.

Mængden af kulturtilbud

I fokusgruppeinterviewene pegede flere på at Dans for Børn har mange konkurrenter der udbyder kulturtilbud rettet mod skoler og daginstitutioner. En fokusgruppedeltager udtrykte det på følgende måde:

De får mange tilbud herfra [kommunen] og nationalt, så de prioriterer. Det er også et spørgsmål om økonomi, der er jo mange kokke, også Teatercentrum. Dans for Børn slås mod mange der også har ordninger, fx "Musik i tide" som sad stærkt på markedet.

Dans for Børn befinder sig altså i en svær konkurrencesituation om kommuner og institutioners opmærksomhed, og det er muligt at en smal genre som moderne dans i nogle kommuner nedprioriteres i forhold til mere etablerede udtryksformer som teater og musik.

Decentralisering i kommunerne

Både fokusgrupeinterviewene og de data som Dansens Hus selv har indsamlet, tyder på at en høj grad af decentralisering i kommunerne kan være en barriere for at man på kommunalt niveau vælger ordningen. Det kan, som vi har været inde på, enten skyldes at økonomien er placeret decentralt så kommunen ikke har beslutningskompetence til at vælge om den vil deltage i ordningen, eller det kan være at man i nogle kommuner mener det er vigtigt at institutionerne selv beslutter om de vil deltage. Altså at et evt. samarbejde med Dansens Hus ikke er kommunens beslutning.

En stærk decentralisering kan således indebære en beslutningsstruktur der grundlæggende bryder med den formidlingsstrategi Dansens Hus har tiltænkt ordningen. Ideen om at kommunerne skal være indgang til institutionerne, er holdbar hvis kommunerne har beslutningskompetence, økonomi til ordningen, viden om ordningen og tid til at koordinere ordningen. Hvis beslutningskompetencen ligger hos institutionerne, medfører det en markant udfordring for ordningens rekrutteringsstrategi, og så er Dansens Hus måske i højere grad nødt til at gå direkte til institutionerne ved rekrutteringen.

4.2 Incitamenter

Ligesom der er nogle barrierer for at vælge ordningen, er der også en række incitamenter for at vælge den. Dette afsnit indeholder en kort gennemgang af incitamenter for at vælge Dans for Børn. Incitamentene handler om:

- Dansens mange egenskaber
- Øget fokus på dans
- Ordningens form.

Dansens mange egenskaber

Flere af fokusgruppedeltagerne udtrykte at dansen har mange kvaliteter – der blev nævnt både et sundhedsmæssigt aspekt, et fagligt aspekt og et æstetisk aspekt. Derudover blev det påpeget at dans indeholder et socialt og inkluderende aspekt fordi dans passer til mange forskellige børn. En af fokusgruppedeltagerne sagde:

Vi tænkte også på udsatte børn der ikke laver almindelig sport. Og børn som var eksperimenterende og fantasifulde.

Kommunekontaktpersonerne mente således at dans har mange forskellige kvaliteter, hvilket er et stærkt incitament for at vælge Dans for Børn.

Øget fokus på dans

Fokusgruppetagerne var inde på at der er et øget fokus på dans. De pegede på at det øgede fokus dans har fået, bl.a. fra populærmedierne, betyder at flere børn og unge har fået øjnene op for dans, ligesom der også er et øget politisk fokus på dans.

Ordningsform

En del fokusgruppetagerne udtrykte at Dans for Børn er et rigtig godt produkt fordi det er gennemarbejdet, og fordi det henvender sig til både børn og voksne. Flere af fokusgruppetagerne beskrev ordningen som en god pakkeløsning – en af fokusgruppetagerne udtrykte det på følgende måde:

Både kompetencer til medarbejdere og hurtigt derefter et forløb med børn og medarbejdere. God pakkeløsning, let at forholde sig til.

Dans for Børn blev omtalt som en rigtig god smagsprøve som eventuelt kan være springbræt for at bruge dans mere. Kombinationen af en kunstnerisk oplevelse (forestillingen), inspiration til undervisere og pædagoger (workshop for voksne) og aktiviteter med børn (fælles workshop for børn og voksne) blev af flere nævnt som en god måde at introducere dans på. En af fokusgruppetagerne formulerede det således:

Det er et godt tilbud der kombinerer flere ting. Forestillingen gav en oplevelse af en kunstnerisk udtryksform som der ikke har været fokus på. Og at der så var workshopdelen – både den fælles workshop, og at der så også var denne her inspiration til pædagogerne [workshop for voksne]. De tre dele gjorde at vi egentlig syntes at det var et knaldgodt tilbud som passede godt ind.

5 Samarbejdet mellem kommuner og institutioner

Dette kapitel beskriver de forskellige faser i samarbejdet mellem kommunerne og institutionerne, herunder hvilke udfordringer der har været i samarbejdet. Overordnet kan samarbejdsprocessen opdeles i to faser:

- Rekruttering af institutioner til ordningen
- Koordinering og planlægning med kommunerne om gennemførelse af ordningen.

5.1 Rekruttering af institutionerne til Dans for Børn

Det fremgår meget klart af fokusgruppeinterviewene at en væsentlig udfordring for kommune-kontaktpersonerne er at rekruttere institutioner til ordningen. Dette afsnit beskriver først hvilke forskellige måder rekrutteringen foregår på i kommunerne. Herefter fokuserer afsnittet på de forskellige typer af udfordringer kommunerne møder i rekrutteringsarbejdet, herunder institutionernes barrierer for at deltage i ordningen.

Som det også fremgår af 2007/08-evalueringen af Dans for Børn, er det forskelligt hvornår i processen man vælger at rekruttere institutioner til ordningen. Kommunerne har gjort et af følgende:

- Købt et antal danseforløb og efterfølgende tilbudt disse til kommunens institutioner
- Først forhørt sig om interessen på institutionerne og derefter købt et antal danseforløb.

Hvilken af disse modeller kommunerne vælger, hænger i nogen grad sammen med hvilken finansieringsmodel kommunerne vælger for ordningen. Således er det i de kommuner der vælger selv at betale forløbene, ikke så vigtigt at undersøge interessen hos institutionerne inden kommunen køber forløbene, da det er lettere at rekruttere institutionerne når forløbene er gratis for dem. Derimod er det mere vanskeligt at rekruttere når institutionerne har en medfinansiering, hvorfor nogle kommune-kontaktpersoner gerne vil forhøre sig hos institutionerne inden, mens andre igen satser på at få afsat forløbene.

5.1.1 Rekruttering

Dette afsnit handler om kommunekontaktpersonernes rekruttering af institutionerne, herunder hvordan de tager kontakt, og hvem de tager kontakt til på institutionerne.

Kontaktmetode

Der er stor forskel på hvordan kommunekontaktpersonerne kontakter institutionslederne. Nogle møder op på skoleledermøder, andre tager telefonisk kontakt og atter andre sender e-mails eller breve eller lægger information ud på skolernes intranet. Flere af fokusgruppemedlemmerne nævnte at de brugte flere af kontaktmetoderne samtidigt.

Selvom det i fokusgruppeinterviewene blev påpeget at det kan være nødvendigt at bruge flere kontaktmetoder, var der dog også en enighed om ikke at overdrive henvendelserne til institutionerne. Af fokusgruppeinterviewene fremgik det at der er bred enighed om at den bedste måde at kontakte institutionerne på er ved at møde op fysisk, fx ved at deltage i skoleledermøder. En af fokusgruppemedlemmerne sagde desuden at det ud over at mødes med skolelederne også er vigtigt at kunne argumentere for dansens faglige fundament:

Jeg får den her guide hjem fra Dansens Hus og laver et kompendium som jeg går til skolelederne med og argumenterer for at dans er en del af undervisningsplanen for musik og idræt og fælles mål for børnehaveklasserne. Det er vigtigt med fagligt fundament. At det ikke er noget der bliver lagt oveni, det er noget de allerede skal gøre.

Det viser sig altså at de kommunekontaktpersoner vi har interviewet, anvender meget forskellige og ofte flere samtidige metoder i rekrutteringen. Men der er bred enighed om at det er bedst at møde fysisk op på institutionerne.

Kontaktled

I fokusgruppeinterviewene blev det diskuteret om det i rekrutteringen er bedst at gå til institutionslederen eller en fagperson på institutionen. Flere fokusgruppemedlemmer argumenterede for at en idrætslærer eller en musiklærer i højere grad vil kunne tage ordningen til sig og på den måde skabe forankring på institutionen. I modsætning hertil er skolelederne ofte ikke specifikt fokuserede på dans og øvrige kreative fag, og de har ofte meget travlt. Modsat argumenteredes der i fokusgruppeinterviewene også for at fordelene ved at gå via skolelederen bl.a. er at disse har større bemyndigelse til at træffe beslutningen, og at de kan være nemmere at få fat på via e-mail end eksempelvis lærere eller pædagoger. En af fokusgruppemedlemmerne argumenterede for at det er vigtigt at gå via lederne:

Jeg har mødt skolelederne, det er forholdsvis nemt at mødes med alle ledere fordi vi er en mindre kommune ... Jeg synes man skal have ledernes mandat for det er for sårbart hvis det er ildsjælsbaseret.

Nogle fokusgruppedeltagere argumenterede for at det bliver for sårbart hvis man ikke involverer skolelederen. Det fremgik dog også af interviewene at beslutningsstrukturen på nogle skoler er decentral, hvorfor beslutningen om at deltage i ordningen ikke nødvendigvis er placeret ved lederen:

Nogle siger "det tager vi ikke selv stilling til, det skal ud i teamene".

Samlet set er det således ikke entydigt hvilket led på institutionerne man kontakter i forbindelse med rekrutteringen til Dans for Børn. Nogle af interviewpersonerne foretrækker at henvende sig til lederne, mens andre foretrækker at henvende sig til fagpersoner.

5.1.2 Rekrutteringsudfordringer, herunder barrierer for institutionernes tilmelding

Dette afsnit beskriver nogle af de udfordringer kommunekontaktpersonerne oplever i forbindelse med rekrutteringen af institutioner.

Økonomi

På baggrund af fokusgruppeinterviewene tyder det på at der er en sammenhæng mellem hvor nemt det er at rekruttere institutionerne, og hvilken finansieringsmodel man anvender i kommunen. Eksempelvis vidste det sig at være ret vanskeligt at få afsat forløbene i den kommune der benyttede modellen med 100 % egenfinansiering for institutionerne. I de kommuner der gjorde brug af en fifty-fifty finansieringsmodel, var det ret varierende hvor nemt det var at afsætte forløbene, men som vi tidligere har været inde på kan institutionernes evt. medfinansiering skabe en usikkerhed i kommunen om om institutionerne vil melde sig til ordningen, hvilket kan være en barriere for at vælge ordningen. De kommunekontaktpersoner som kom fra kommuner der finansierede deltagelsen 100 %, havde derimod ikke de store problemer med at afsætte forløbene. Det tyder således på, ud fra de kommunekontaktpersoner vi har interviewet, at jo mindre institutionerne selv skal betale, jo lettere er det at få afsat forløbene, hvilket giver god mening.

Manglende diversitet i forhold til hvilke institutioner der melder sig

Af fokusgruppeinterviewene fremgår det at det ofte er de samme institutioner der melder sig til denne type ordninger. Et synspunkt var at der er nogle institutioner som altid melder sig til kulturprojekter, og nogle der aldrig gør. Der var dog uenighed om hvilken type institutioner der melder sig. Nogle af deltagerne mente at det ofte er de mest socialt belastede institutioner der ikke melder sig, mens andre mente at det lige så godt kan være disse institutioner der er først til at melde sig. En af fokusgruppedeltagerne fortalte:

De ansatte der [socialt belastede institutioner] har måske mere ben i næsten, de er ikke så bange for at bryde skemaet.

Flere af fokusgruppedeltagerne var inde på at uanset om det er en særlig type institutioner der melder sig til ordningen eller ej, skulle man måske på kommunalt niveau specifikt forsøge at rekruttere institutioner som ikke før havde deltaget i ordningen. Dansens Hus bør være opmærksomt på at ved at overlade rekrutteringen til kommunerne, risikerer man at det måske er en særlig type institutioner man når ud til, eller at man modsat ikke når en særlig type institutioner. Dansens Hus kan evt. overveje om det vil kommunikere til kommunerne at det gerne ser at de i rekrutteringen når bredt ud.

Smal genre

At moderne dans er en smal genre kan som nævnt være en barriere for at ordningen vælges på kommunalt niveau. Det kan på samme måde også være en barriere for at institutionerne melder sig til ordningen. En af fokusgruppedeltagerne udtrykker dette på følgende måde:

Moderne dans er også smallere end teater. Børnenes forældre går jo ind og ser teater, men ikke moderne dans.

Flere af fokusgruppedeltagerne udtrykker at dette er en udfordring i forhold til at få institutionerne til at melde sig til Dans for Børn. Der er også nogle der peger på at ikke bare moderne dans, men det kreative område generelt er presset, og at det ikke altid bliver prioriteret. Desuden er der yderligere den udfordring for dansen at den kæmper mod andre udtryksformer inden for det kreative område som musik og teater/drama. I begge fokusgruppeinterviewene påpeger deltagerne at der er meget få personer på institutionerne der ved noget om dans og kender de muligheder der ligger i dansen – dette er anderledes i forbindelse med de andre kreative fag. Flere peger på at dansen mangler en strukturel forankring. Som en deltager sagde:

De andre ting er integreret [andre kreative fag]. Det [Dans] skal ind på lærerseminarierne. Der er lærere som kan musik, de kan deres håndværk. Men det kan de ikke med dans.

En konsekvens af den begrænsede viden på institutionerne om dans er at institutionerne mangler viden om hvad dans kan bruges til, og hvordan den kan integreres i undervisningen. En af fokusgruppedeltagerne fortæller at vedkommende forsøger at formidle til institutionerne hvordan dans passer ind fagligt, og han foreslår at Dansens Hus udarbejder et materiale til institutionerne der formidler den faglige relevans af dans:

I materialet kunne man forholde sig til skolernes trinmål. Hvor kan dansen bruges på det trin? Ligesom pædagogiske lærerplaner i børnehaver. Så læreren får at vide at med denne

pakke løser du dette trinmål uden at røre en finger og på et højere niveau end skolen ellers kunne.

Ordningen opleves i nogle tilfælde som en gentagelse

I fokusgruppeinterviewene kom det frem at i forbindelse med rekrutteringen af institutioner der tidligere har deltaget i ordningen, kan et andet problem være at lærerne eller pædagogerne oplever at de har prøvet det før. Nogle fokusgruppemedtagere nævner at selvom man køber workshopen til "nye" børn, vil det ofte være de samme lærere der deltager, og de vil opleve den samme "intropakke". En deltager formulerede det på følgende måde:

Nogle ser det nok som en intropakke til dans, og hvad skal man så? Skal man have en intropakke til?

Der var bred enighed blandt fokusgruppemedtagerne om at der skal være flere muligheder for at tilbyde lærerne noget nyt. Det blev foreslået at Dansens Hus måske ved at lave workshops med et fremadrettet fokus til lærerne eller flere workshops med forskellige temaer i højere grad fanger lærere og pædagoger der allerede har deltaget og måske også på denne måde skaber øget forankring på institutionerne.

5.2 Koordination og planlægning af Dans for Børn

Kontaktnetværket for ordningen er sammensat på en måde så det er kommunekontaktpersonen der varetager stort set alt kontakt med institutionerne. Når Dansens Hus og kommunen har indgået kontrakt, er det kommunekontaktpersonens opgave at aftale og koordinere tidspunkt for workshops og danseforløb med institutionerne og give denne information videre til Dansens Hus. Processen er følgende:

- Dansens Hus informerer kommunen om i hvilken periode af året forløbene kan placeres.
- Kommunen aftaler tidspunkt for workshops og forløb med institutionerne.
- Kommunekontaktpersonerne indsender oversigt over tidspunkt for workshops og forløb på de enkelte institutioner (turneplan) til Dansens Hus.

I det følgende beskrives nogle af de udfordringer fokusgruppemedtagerne pegede på i forbindelse med koordination og planlægning af Dans for Børn.

Koordinerings

I fokusgrupperne er flere inde på at det kan være en stor opgave at koordinere Dans for Børn. En fokusgruppemedtager udtrykker direkte at ressourcer til at administrere ordningen er en forudsætning for at tilmelde sig Dans for Børn:

Hvis vi ikke havde nogen til at administrere var det måske ikke blevet til noget for det tager meget tid at koordinere.

Flere fokusgruppetagere betegnede især arbejdet med turneplanen som en noget udfordrende opgave. Fokusgruppetagere tegnede dog ikke et helt entydigt billede af hvor stor en koordineringsopgave der er forbundet med Dans for Børn da nogle af fokusgruppetagerne fandt koordineringsopgaven relativt nem. Dette hænger formegentlig også sammen med hvor mange ressourcer den enkelte kommunekontaktperson har til ordningen, antallet af forløb som den enkelte kommune har købt, og hvor mange forskellige institutioner der er involveret i ordningen pr. kommune.

Ønske om større fleksibilitet

I fokusgruppetagere blev det også nævnt at det i nogle tilfælde kan være svært at få logistikken til at gå op med institutionerne. Således udtrykte enkelte fokusgruppetagere at de godt kunne ønske større fleksibilitet fra Dansens Hus' side med hensyn til skemalægningen fordi de oplevede at det kan være vanskeligt at planlægge forløbene med institutionerne. Fx kan det være svært at få plads til mange forløb samme dag, ligesom det kan være et problem hvis der samme dag skal gennemføres forløb både på skoler og i SFO:

Der er også et problem med logistik. Skolerne vil gerne have det [forløbene] om morgenen, og så kan der være to timers pause før evt. SFO. Dansens Hus har været åbne om at danserne helst ikke skal vente for længe, de nurser danserne. Der er brug for mere fleksibilitet.

Der fremkom dog også det synspunkt under fokusgruppetagere at der er forskel på hvor udfordrende det er at koordinere forløbene afhængigt af hvilke institutionstyper der samarbejdes med. Skolerne har svært ved at tage for mange lærere ud af undervisningen på en gang, og SFO'er har typisk kun eftermiddagen at holde workshop i. Derimod er daginstitutioner typisk ret fleksible i forhold til tidspunktet på dagen. Dansens Hus bør overveje om der i nogle tilfælde er behov for øget fleksibilitet i forhold til planlægningen af forløbene og være opmærksomt på at der kan være et differentieret behov for fleksibilitet afhængigt af hvilken institutionstype der samarbejdes med.

5.3 Forbedring af samarbejdet mellem institutionerne og kommunen og øvrige forslag til forbedringer af ordningen

Fokusgruppetagerne udtrykte sig generelt positivt om samarbejdet med institutionerne og flere fortalte at de generelt havde fået positiv respons efter gennemførelsen af forløbene. En af fokusgruppetagerne fortalte:

Det var spændende at læse evalueringerne², de er meget positive.

I det følgende beskrives fokusgruppetagerens bud på forbedringsmuligheder for samarbejdet mellem kommuner og institutioner.

Kulturkontaktperson på institutionerne

I fokusgrupperne blev det diskuteret hvordan man kan skabe bedre forankring af dans på institutionerne. En af fokusgruppetagerne fortalte at man på en del af kommunens institutioner havde fået særlige kontaktpersoner på danseområdet. Kommunen havde i forvejen kontaktpersoner for musik og forventede at det var de samme personer der ville melde sig som kontaktpersoner for dans, men det viste sig at det var nye personer der meldte sig – typisk idrætslærere eller nogle der havde en særlig interesse for dans. Fokusgruppetageren fortalte at det ikke var noget som vedkommende fik mange timer til:

Det er jo ikke noget man skal have ti timer til om året, det er bare en person der får ansvaret for kontakt om dans ... Så ved skolerne det, og så ved forvaltningen det.

Flere af de andre fokusgruppetagere udtrykte at de syntes det lød som en god idé med en kontaktperson, men der var generelt enighed om at det er for snævert specifikt at have en danskontaktperson, men at man kunne have en kulturkontaktperson på institutionerne. En fokusgruppetager udtrykte det på følgende måde:

De [institutionerne] vil være målløse hvis man sagde "I skal have en kontaktperson for moderne dans". Det er ikke der man starter, det er med en kulturkontaktperson, og så er dans bare en af tingene.

² Dansens Hus udsender evalueringsskemaer til samtlige institutioner der har deltaget i Dans for Børn. I evalueringen af Dans for Børn 2007/08 kan man se resultaterne fra de evalueringsskemaer der blev udsendt i forbindelse med ordningens første forsøgsår.

Mere information og undervisning til lærerne og pædagogerne

Flere af fokusgruppetagerne var inde på at det ville skabe en højere grad af forankring på institutionerne hvis lærerne og pædagogerne fik mere viden om dans, fx i form af en længere workshop. En fokusgruppetager udtrykte det på følgende måde:

Jeg kunne forestille mig at det der er brug for, er mere viden om hvad dans kan. Så der bliver åbnet mere op for det hos lærerne, endnu mere end én workshop på tre timer. Det kunne jeg forestille mig kunne rykke noget mere.

I den forbindelse pegede flere af fokusgruppetagerne på at det ofte vil være de samme lærere der er involveret i ordningen på institutionerne. Det blev i den forbindelse foreslået at man overvejer at arrangere en udvidet workshop for de lærere som allerede har deltaget i workshoppen der er knyttet til intro pakken. Et andet forslag var at man udarbejder en fortsætterpakke for de børn og lærere/pædagoger der har prøvet intro pakken, så de måske året efter deltager i et forløb på et lidt højere niveau end intro pakkens. Det blev også foreslået at Dansens Hus planlægger lidt længerevarende kompetenceudviklingsforløb, fx kurser om moderne dans. Lederne vil måske være mere tilbøjelige til at sende lærerne på kursus i et autoriseret forum.

Samarbejde med andre udtryksformer for at skabe forankring

Flere af fokusgruppetagerne var inde på at fordi dans og særligt moderne dans er en smal genre som er i konkurrence med andre kulturtilbud, så kunne Dansens Hus overveje at samarbejde med andre kreative fag som musik og teater.

6 Afviklede danseforløb 2008/09

Dette kapitel beskriver hvor mange danseforløb Dansens hus har gennemført i skoleåret 2008/09. Tabel 1 viser hvilke kommuner der har deltaget i ordningen i 2008/09, og hvilke institutionsniveauer der har deltaget i ordningen i de forskellige kommuner. Dansens Hus har haft en målsætning om at gennemføre ca. 300 forløb inden for ordningens andet år. Det fremgår af tabellen at målsætningen om at nå 300 danseforløb er opfyldt. Det fremgår også af tabellen at der er gennemført 123 forløb i børnehaver, 30 forløb i SFO'er og 149 forløb i skoler, hvor 72 blev afviklet i indskolinger og 77 blev afviklet på mellemtrin. Dansens Hus har altså med de afviklede forløb opnået en rimelig spredning på de forskellige målgrupper.

Tabel 1
Antal afviklede forløb 2008/09

Kommune	Målgruppe	Antal danseforløb
Skanderborg	Børnehaver	10
Haderslev	Børnehaver	37
Odsherred	Børnehaver	16
Århus	Indskoling (10) og SFO (10)	20
Rødovre	Børnehaver	10
Kalundborg	Børnehaver (10) og SFO (10)	20
Faaborg-Midtfyn	Indskoling (6) og mellemtrin (4)	10
Holstebro	Børnehaver	10
Mariagerfjord	Børnehaver (10) og mellemtrin (10)	20
Rudersdal	Indskoling	10
Vadehavet: Esbjerg, Varde og Fanø	Mellemtrin	41
Holbæk	Børnehaver (10) og mellemtrin (6)	16
Ishøj	Mellemtrin (10)	10
Vejle	Indskoling (16) og mellemtrin (6)	22
Helsingør	SFO	10
Horsens	Børnehaver	10
Sønderjylland: Aabenraa, Tønder og Sønderborg	Indskoling	30
Antal danseforløb i alt		302

Kilde: Dansens hus.

